

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 6. joulukuuta 2021
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2021/0373(CNS)

14379/21
ADD 4

AG 110
INST 423
FREMP 277
IA 195

SAATE

Lähtettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	25. marraskuuta 2021
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	SWD(2021) 358 final
Asia:	Ehdotus NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI niille unionin kansalaisille, jotka asuvat jäsenvaltiossa, mutta eivät ole sen kansalaisia, Euroopan parlamentin vaaleissa kuuluvaa äänioikeutta ja vaalikelpoisuutta koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (uudelleenlaadittu) – Komission yksiköiden valmisteluasiakirja - Tiivistelmä vaikutustenarvioinnista

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja SWD(2021) 358 final¹.

Liite: SWD(2021) 358 final

¹ Tämän asiakirjan teksti on sama kuin asiakirjan ST 14376/21 ADD4 teksti.

Bryssel 25.11.2021
SWD(2021) 358 final

KOMISSIION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA

TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTENARVIOINNISTA

Oheisasiakirja

ehdotukseen

NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI

niiden unionin kansalaisten kunnallista äänioikeutta ja vaalikelpoisuutta koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, jotka asuvat jäsenvaltiossa, jonka kansalaisia he eivät ole (uudelleenlaadittu)

ehdotukseen

NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI

niille unionin kansalaisille, jotka asuvat jäsenvaltiossa, mutta eivät ole sen kansalaisia, Euroopan parlamentin vaaleissa kuuluvaa äänioikeutta ja vaalikelpoisuutta koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (uudelleenlaadittu)

{COM(2021) 732 final} - {COM(2021) 733 final} - {SEC(2021) 576 final} -
{SWD(2021) 357 final}

Vaikutustenarvioinnin tiivistelmä (enintään 2 sivua)

Vaikutusarviointi liikkuvien EU:n kansalaisten vaalioikeuksista

A. Toimenpiteen tarve

Mikä on ongelma ja miksi se on ongelma EU:n tasolla?

EU:n kansalaisilla, jotka asuvat, työskentelevät, opiskelevat jne. sellaisessa EU-maassa, jonka kansalaisia he eivät ole, jäljempänä 'liikkuvat EU-kansalaiset', on EU:n lainsäädännön nojalla oikeus äänestää ja asettua ehdolle Euroopan parlamentin vaaleissa ja kunnallisvaaleissa kyseisessä maassa samoin edellytyksin kuin maan omilla kansalaisilla.

Kuitenkin vain suhteellisen harvat käyttävät näitä oikeuksia, mikä johtuu useista eri syistä:

- ihmiset eivät välttämättä tunne näitä oikeuksia, ja on edelleen vaikeaa saada täsmällistä tietoa hallinnollisista menettelyistä
- he eivät halua rekisteröityä, mikä johtuu raskaista menettelyistä ja siitä, että vaarana on, että heidät poistetaan vaaliluettelosta kotimaassaan
- kansallisten viranomaisten on edelleen vaikeaa estää moneen kertaan äänestäminen Euroopan parlamentin vaaleissa, mikä johtuu vaikeuksista vaihtaa tietoa, jotta useampaan kuin yhteen kertaan rekisteröityneet äänestäjät ja ehdokkaat voidaan tunnistaa.

Koska toisessa EU-maassa asuvien EU:n kansalaisten määrä lisääntyy, näiden ongelmien merkitys kasvaa, sillä ne koskettavat yhä suurempaa osaa EU:n kansalaisista.

Mitä on tarkoitus saada aikaan?

Tällä aloitteella puututaan näihin ongelmiin päivittämällä, selkeyttämällä ja tiukentamalla sääntöjä, jotta varmistetaan, että ne auttavat mahdollisimman monia liikkuvia EU:n kansalaisia osallistumaan vaaleihin ja turvaavat itse vaalien luotettavuuden.

Tavoitteena on erityisesti

- yksinkertaistaa menettelyjä, joita sovelletaan rekisteröidyttyessä vaaliluetteloon äänestäjäksi ja ehdokkaaksi
- lisätä kansalaisten tietoisuutta ja ymmärrystä vaalioikeuksistaan ja niihin liittyvistä hallinnollisista prosesseista
- vähentää mahdollisuuksia äänestää useaan kertaan Euroopan parlamentin vaaleissa
- vähentää mahdollisuutta, että kansalaiset poistetaan vaalirekisteristä kotimaassaan
- parantaa kunnallisvaaleja ja Euroopan parlamentin vaaleja koskevien tietojen keruuta
- muuttaa vanhentuneita sääntöjä (esim. brexitin seurauksena).

Mitä lisäarvoa saadaan toimenpiteen toteuttamisesta EU:n tasolla (toissijaisuusperiaate)?

Kyseisistä oikeuksista määrätään Euroopan unionin toiminnasta tehdystä sopimuksessa osana unionin kansalaisten oikeuksia. Näiden oikeuksien käyttämistä koskevaan oikeudelliseen kehykseen sisältyy sekä EU:n sääntöjä että kansallisia sääntöjä. Koska valtioiden rajat ylittävät asiat ovat yksittäisten EU-maiden ulottumattomissa, yksittäiset maat eivät voi puuttua havaittuihin ongelmiin.

B. Ratkaisut

Millä vaihtoehdoilla tavoitteet saavutettaisiin? Onko jokin vaihtoehto arvioitu parhaaksi? Jos ei, miksi ei?

Vaikutustenarvioinnissa tarkasteltiin kahta vaihtoehtoa. Molemmissa esitetään joukko mahdollisia toimenpiteitä ongelmien ratkaisemiseksi:

- **Vaihtoehdossa 1** pyritään vahvistamaan ja selkeyttämään nykyisiä sääntöjä. Tämä tehdään kohdentamalla muutoksia osa-alueisiin, joilla on havaittu ongelmia.
- **Vaihtoehdossa 2** otetaan käyttöön joukko toimenpiteitä direktiivien uudistamiseksi. Tavoitteena on yhdenmukaistaa vaaliprosessin keskeiset osatekijät kaikissa jäsenvaltioissa.

Vaikka vaihtoehto 2 näyttää vaikuttavimmalta, vaihtoehto 1 on kuitenkin arvioitu parhaaksi vaihtoehdoksi tehokkuuteen, johdonmukaisuuteen, toissijaisuuteen ja suhteellisuuteen liittyvistä syistä.

Mitkä ovat sidosryhmien näkemykset? Mitkä toimijat kannattavat mitäkin vaihtoehtoa?

Sidosryhmät ovat yleisesti ilmaisseet laajan tukensa aloitteelle. Kansalaiset ja kansalaisjärjestöt ovat korostaneet, että rekisteröinti- ja äänestysmenettelyjä koskevan tiedon on oltava selkeää ja helposti saatavilla ja että on rajoitettava henkilöiden poistamista rekisteristä vastoin heidän tahtoaan. Kansalliset viranomaiset haluavat edelleen parantaa äänestäjiä

koskevaa tiedonvaihtoa, jotta estetään moneen kertaan äänestäminen, ja parantaa paikallisviranomaisille annettavaa tukea varmistaen samalla, että tämä on johdonmukaista EU:n muiden politiikkojen ja välineiden kanssa.

C. Parhaaksi arvioidun vaihtoehdon vaikutukset

Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon hyödyt (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen hyödyt)?

Tämä lähestymistapa helpottaisi äänestäjien ja ehdokkaiden rekisteröitymistä sekä toisessa EU-maassa asuvien EU:n kansalaisten tiedonsaantia kunnallisvaaleissa ja Euroopan parlamentin vaaleissa. Se vahvistaa voimassa olevia direktiivejä, jotta voidaan varmistaa laaja-alainen lähestymistapa havaittujen ongelmien ratkaisemiseen ja saada aikaan mahdollisimman suuri vaikutus, kunnioittaen samalla kansallista toimivaltaa vaaliasioissa.

Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon kustannukset (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen kustannukset)?

Ehdotuksesta ei aiheudu taloudellista eikä hallinnollista lisärasitetta EU:lle tai EU:n talousarviolle.

Mitkä ovat vaikutukset pk-yrityksiin (pienet ja keskisuuret yritykset) ja kilpailukykyyn?

Yleisesti ottaen kaikilla vaihtoehdoilla odotetaan olevan laajempia välillisiä myönteisiä taloudellisia vaikutuksia, sillä ne tukevat ihmisten vapaata liikkuvuutta EU:ssa ja heidän kotoutumistaan maahan, johon he muuttavat. Vaihtoehtojen ei kuitenkaan odoteta vaikuttavan erityisesti pk-yrityksiin.

Kohdistuuko jäsenvaltioiden budjettiin ja julkishallintoon merkittäviä vaikutuksia?

Parhaaksi arvioidusta vaihtoehdosta aiheutuisi kansallisille viranomaisille joitakin hallinnollisia lisäkustannuksia yhteistyön parantamisesta ja tiedottamisesta toiseen EU-maahan muuttaville EU:n kansalaisille sekä kertaluonteisia sopeutumiskustannuksia ja juoksevia kustannuksia.

Pitkän aikavälin tehokkuusetujen, joita viranomaiset ja kansalaiset saavat tehokkaampien prosessien ansiosta, odotetaan kuitenkin kompensoivan tällaiset kustannukset.

Onko toimenpiteellä muita merkittäviä vaikutuksia?

Ihmiset, jotka käyttävät oikeuttaan muuttaa toiseen EU-maahan, voivat osallistua demokratiaan kyseisessä maassa.

Suhteellisuusperiaate?

Oikeasuhteisilla EU:n toimilla olisi varmistettava, että

- Toiseen EU-maahan muuttavat EU:n kansalaiset voivat tosiasiallisesti käyttää demokraattisia oikeuksiaan vaaleissa. Jotta tämä saavutettaisiin, on tarpeen selkeyttää voimassa olevia EU:n puitteita, joissa näitä oikeuksia säännellään.
- Mahdollisuudet äänestää useaan kertaan Euroopan parlamentin vaaleissa pienenevät, mikä lisää vaalien luotettavuutta.

D. Seuranta

Milloin asiaa tarkastellaan uudelleen?

Säännöllisiä seuranta- ja raportointivaatimuksia, jotka koskevat kansallisten viranomaisten suorittamaa täytäntöönpanoa, lisätään seuraavasti:

- **Direktiivi 93/109/EY** – kertomus aina Euroopan parlamentin vaalien jälkeen
- **Direktiivi 94/80/EY** – kertomus viiden vuoden välein.

Komissio arvioi kahden vuoden kuluessa Euroopan parlamentin vuoden 2029 vaaleista kummankin direktiivin soveltamista ja laatii arviointikertomuksen siitä, miten tavoitteiden saavuttamisessa on edistytty.